

Наставно-научном већу
Филозофског факултета
Универзитета у Новом Саду

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ СЕКРЕТАРИЈАТ		
Примљено:	12. 06. 2026	
Орг. јед.	Број	Прилог
	02-33/131	

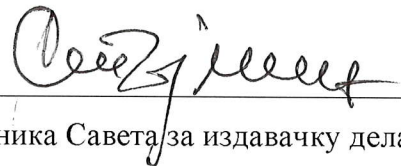
Предмет: Молба Савета за издавачку делатност да се публиковани уџбеник уврсти у наставу и у силабус предмета

Проф. др Милица Пасула поднела је молбу 6. марта 2026. године да се уџбеник под насловом *Увод у немачку науку о књижевности* (ISBN: 978-86-6065-929-5), публикован у издању Филозофског факултета 2025. године у коауторству са доц. др Аном Митревски, уврсти у наставу и у силабус предмета Увод у немачку науку о књижевности (шифра предмета: 21НЈНЈ003).

На 3. седници Савета за издавачку делатност Филозофског факултета у Новом Саду одржаној 10.6.2026. године, чланови Савета су, увидом у приложену документацију, једногласно дали позитивно мишљење.

Савет за издавачку делатност моли Наставно-научно веће Филозофског факултета да одобри проф. др Милицу Пасула да се публиковани уџбеник уврсти у наставу и у силабус предмета Увод у немачку науку о књижевности.

У Новом Саду, 11. јуна 2026.

За председника Савета за издавачку делатност
проф. др Снежана Стојшин

Рецензија уџбеника
Увод у немачку науку о књижевности

Рецензент:

проф. др Стеван Брадић, Одсек за компаративну књижевност

Ауторке:

проф. др Милица Пасула и доц. др Ана Митревски, Одсек за германистику

Наслов:

Увод у немачку науку о књижевности

Опис садржаја рукописа:

Рукопис *Увод у немачку науку о књижевности* представља систематски организован и историјски утемељен увод у дисциплину која је имала кључну улогу у формирању модерне књижевне теорије, али и у трансформацијама хуманистичких наука уопште. Ауторке пажљиво реконструишу појаву и развитак немачке *Literaturwissenschaft*, пратећи њене идејне почетке у XVIII веку, преко установљавања као академске дисциплине у XIX веку, до њених савремених преображаја под утицајем филозофских, лингвистичких и културолошких токова у XX и XXI веку.

Рукопис је подељен у дванаест прегледних и дидактички промишљених поглавља. У уводним поглављима, студенти се упознају са критеријумима по којима се текст препознаје као књижевни (поетичност, отуђење, полисемија), као и са појмовима фикционалног и фективног. Посебна пажња посвећена је и специфичностима књижевне комуникације.

У поглављу о канону разматрају се његове врсте и идеолошке димензије, као и процеси институционализације и валоризације који доводе до његовог формирања. Следеће поглавље истражује развој дисциплине науке о књижевности, задатке истраживача, као и институционални оквир у коме се ова дисциплина формирала.

Централно место уџбеника заузима преглед историје немачке књижевности, подељене на епохе и правце. Јасно и прегледно се представљају кључни аутори и дела, уз терминолошко разликовање између појмова као што су „епоха“, „правац“ и „струјање“. Историјат поетике, развој књижевне критике и различите форме и функције тумачења текста додатно обогаћују истраживачки опсег рукописа.

Поглавље посвећено методама интерпретације издваја се као једно од теоријски највреднијих. Овде се методе систематизују према свом фокусу – на аутора, текст, читаоца или контекст – и кроз прецизне интервенције даје се увод у основне приступе који су обележили развој књижевне теорије у XX веку: формализам, структурализам, херменеутику, теорију рецепције, деконструкцију, феминизам и друге.

Следећа поглавља се баве реториком и стилистиком, као и њиховим историјским развојем. Посебно је користан практични део у коме се обрађују стилске фигуре и тропи, као алати за анализу књижевног текста. Поглавље о књижевности и медијима пружа ретроспективу односа медијске инфраструктуре и књижевне продукције – од писаних до дигиталних

медија. На крају, два завршна поглавља посвећена су основним терминима текстуалне анализе (грађа, мотив, тема, структура) и појму жанра, што уједно представља увод у курс *Теорија жанрова*.

Оцена покривености садржаја наставног предмета:

Садржај уџбеника у потпуности покрива наставне јединице предмета *Увод у немачку науку о књижевности*. Наставни материјал је распоређен логично, усклађен са програмом курса и обogaћен бројним прецизно дефинисаним појмовима, историјским прегледима и практичним примерима. Посебно треба истаћи додатну вредност коју представљају прегледи трансдисциплинарних утицаја, као што су психоанализа, структурализам, социолошке и културолошке теорије, што омогућава шире разумевање развоја и места књижевности у савременим хуманистичким наукама.

Уџбеник такође успешно повезује историјски развој дисциплине са њеним актуелним стањем, укључујући „критички заокрет“, глобализацију и изазове постхуманистичког контекста. Тиме се студентима не пружа само хронолошки преглед, већ и интелектуални алат за критичку анализу и промишљање дисциплине.

Научни и стручни домет рукописа:

Рукопис показује адекватан научни и стручни домет. Он не само што реконструише и систематизује историју дисциплине већ успева да пренесе сложене теоријске концепте на разумљив и педагошки ефикасан начин. Ауторке успешно проналазе равнотежу између теоријске сложености и дидактичке транспарентности, што је посебно значајно у контексту уџбеничке литературе.

Примери као што су анализа Аурбаховог схватања реализма, Јаусовог хоризонта очекивања, или расправа о судбини канона у доба глобализације, сведоче о обавештености ауторки, али и о способности да ове увиде учине приступачним студентима. Поред тога, анализа унутрашњих противречности дисциплине, као и савремене кризе хуманистичког знања, указују на критичку оријентацију која је драгоцену у данашњем академском контексту.

Препорука:

На основу свега наведеног, препоручујем рукопис *Увод у немачку науку о књижевности* за штампање. Реч је о уџбенику потребном у домаћој академској продукцији, који не само да темељно покрива наставни корпус истоименог предмета, већ уједно представља и адекватну полазну основу за даље студије у области германистике.

Рукопис ће бити од знатне користи не само студентима германистике, већ и свима који се баве теоријом и историјом књижевности, културолошким студијама, филологијом и општим хуманистичким дисциплинама.

У Новом Саду, 22. јуна 2025.

Проф. др Стеван Брадић

Рецензија рукописа *Увод у немачку науку о књижевности*

Ауторке рукописа: Милица Пасула и Ана Митревски

Рецензенткиња: Проф. др Јелена Кнежевић, ванредни професор, Филолошки факултет, Универзитет Црне Горе

Рукопис под насловом *Увод у немачку науку о књижевности* замишљен је и написан као универзитетски уџбеник намењен студентима прве и друге године студија германистике, али и других страних филологија, и тематски је и формално усклађен са предметом назначеним у наслову.

Према броју карактера рукопис има 227 страна (165 у форми документа у wordu) и састоји се од дванаест поглавља којима претходи кратак увод. У уводу су јасно представљени намера, циљ и предмет уџбеника, као и предмет тематских поглавља појединачно. Ауторке полазе од основних појмова као што су књижевни текст и канон, па преко историје науке о књижевности, прегледа историје немачке књижевности и експлицитно задатог теоријског оквира (поетика, критика, методологија) долазе до прецизних појединачних одређења у области примене књижевне теорије (реторика, стилистика, медији, текстуална критика, анализа текста и жанрови). Рукопис је у деловима обогаћен термилошким појашњењима у виду издвојених и графички маркираних текстуалних целина, адекватним примерима из различитих епоха немачке књижевности, а свако тематско поглавље прати списак релевантне и рецентне научне литературе.

Уџбеник темељно обрађује појмовне основе и приказује историјски развој, нуди концизан, а систематичан преглед класичног и савременог теоријског оквира, свеобухватно илуструје анализу текста и преноси недвосмислено афирмативан однос према потреби за тумачењем књижевних текстова у континуитету, ослањајући се на практичне примере у примењеним дисциплинама, чиме превазилази уско одређене циљеве предмета и пружа студентима свеобухватан увид. Све написано темељно је поткрепљено обимном библиографијом која укључује укупно више од стотину референци, примарно немачких извора, на основу којих ауторке компетентно мапирају и појашњавају комплексни пејзаж књижевне теорије, на начин примерен академском контексту и савременом тренутку. Високи стручни домет рукописа огледа се у прецизној употреби терминологије и смисленом начину увођења стручних појмова у контекст студијског изучавања немачке

књижевности, као и у добро осмишљеним практичним примерима и предлозима за вежбе који су лако применљиви у наставном процесу. Посебно је упечатљива доследна интеграција немачких стручних термина, увек уз прецизна објашњења, одговарајуће примере и контекстуализацију – такав приступ олакшава усвајање нове лексики и продубљује разумевање појмова у стварним књижевним анализама.

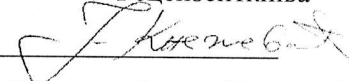
Свакој теми појединачно ауторке приступају акрибично, у настојању да прецизно и доследно разграниче појмове, теорије и методе, при чему сваки метод приказују као практичан инструмент за тумачење текста, текстуално-критички апарат презентују кроз прецизан опис свих компоненти, а стилске одлике анализирају хронолошки и функционално, са аспекта улоге стилских фигура и тропа у формирању књижевног израза и креирању значења.

Иако се кратки књижевно-историјски преглед у књизи завршава са крајем 20. века, посебно истичем чињеницу да су се, насупрот томе, у прегледу књижевних теорија ауторке посебно задржале на савременим теоријским приступаима, релевантним за 21. век, приказале континуитет развоја и везу са теоријама из друге половине 20. века, прецизирале везе између немачке и светске савремене теорије и недвосмислено нагласиле важност контекстуалног читања и тумачења књижевног текста у савременом тренутку. Додатна вредност овог рукописа огледа се у доследном обогаћивању српског језика терминологијом из немачке науке о књижевности. Ослањајући се на језичку интеркултуралну размену ауторке осавремењују домаћу терминологију и унапређују прецизност појмовног апарата.

Због свега наведеног рукопис универзитетског уџбеника под насловом *Увод у немачку науку о књижевности* ауторки Милице Пасуле и Ане Митревски са особитим задовољством препоручујем за штампу и објављивање као вредан допринос изучавању историје и теорије књижевности у оквиру студија страних филологија, али и хуманистици уопште.

У Подгорици, 1. 7. 2025.

Рецензенткиња

Проф. др Јелена Кнежевић
Универзитет Црне Горе

РЕЦЕНЗИЈА

коауторског уџбеника Милице Пасуле и Ане Митревски под насловом
Увод у немачку науку о књижевности

Уџбеник Милице Пасуле и Ане Митревски под назначеним насловом састоји се из Увода и 12 поглавља: Шта је књижевни текст?, Шта је канон и како настаје?, Наука о књижевности, Историја књижевности, Поетика, Књижевна критика, Теорије и методе науке о књижевности, Реторика, Књижевност и медији, Текстуална критика и едиције, Основни појмови анализе књижевног текста, Концепти књижевних жанрова. Према тематским тежиштима поглавља су структурирана у потпоглавља.

Уџбеник је конципиран у складу са областима које се обрађују као наставне јединице на Одсеку за германистику у Новом Саду, на часовима из предмета Увод у немачку науку о књижевности, и обухвата основни терминолошки апарат (њемачке) науке о књижевности, преглед њених теоријских и методолошких приступа, поља истраживања, те хронолошки преглед књижевних епоха/праваца у контексту развоја историје њемачке књижевности.

У поглављу *Књижевни текст* појашњава се феномен текста – од етимологије ријечи, кохерентности и кохезије као његових одлика, до представљања раличитих врста текстова, гдје књижевни текст као предмет проучавања науке о књижевности ауторке дефинишу путем критерија препознавања текста као књижевног: поетичност, отуђење, вишезначност, аспекти фикционалног и фиктивног, специфичности књижевне комуникације. Проблематика књижевног текста даље се продубљује у поглављу *Канон*, посвећеном појму канона, његовим врстама и процесима који су довели до етаблирања канона.

О развоју науке о књижевности, научним пољима и задацима научника говори се у четвртом дијелу. Представљањем зачетака германистике као засебне научне дисциплине наведене су кључне године и имена заслужна за њен развој, те подјела на области германистике, што данас подразумијева тродјелну подјелу на „науку о језику (germanističku lingvistiku; nem. *germanistische Sprachwissenschaft/Linguistik*), немачку науку о књижевности (nem. *germanistische Literaturwissenschaft*) i germanističku medijevistiku (nem. *germanistische Mediävistik*)“. Издифенецирани су и задаци науке о књижевности: Интерпретација текстова, Историгорафија књижевности и едиторика, Историја културе и менталитета, Теорија књижевности. У завршном дијелу дат је приказ институција које су посвећене књижевности, у стручном и професионалном смислу.

Обимно пето поглавље дефинише књижевноисторијске одреднице – периодизацију, епохе, правце. У овом дијелу рада дат је преглед историје њемачке књижевности, гдје су сведено обухваћене кључне епохе и правци, аутори и њихова дјела. Кратак опис садржаја значајних књижевних дјела, те цитати појединих одломака на изворном језику, уносе баланс у односу на текстуалне сегменте у којима доминира теорија и олакшавају постепено усвајање грађе и њене рецепције на њемачком језику. Студенти на овај начин могу да добију представу и општи преглед дијахроног развоја наведених одредница, које ће у току даљег студија бити у фокусу детаљних изучавања.

Шесто и седмо поглавље посвећени су историјату нормативне поетике као и других актуелних врста поетике (ауторска поетика, иманентна поетика), те књижевnoj критици, која је „informativnog karaktera (recipijenti se ukratko upoznaju sa novoobjavljenim tekstovima), ali je i nužno orijentisano ka interpretaciji (edukacija recipijenata o načinima kako se čita dato delo) i vrednovanju (kritičar daje svoj sud o tekstu kojim se bavi)“.

Преглед најзначајнијих теорија и метода германистичке науке о књижевности дат је у осмом поглављу, а издиференциране су према тежиштима појединачних метода – аутор (позитивизам, херменеутика, психоанализа), текст (иманентна интерпретација, формализам, структурализам, постструктурализам), читалац (естетика рецепције) и контекст. У овом дијелу уџбеника студентима се предочава „kontrolisano čitanje književnih tekstova“, од великог значаја за даљи студиј, гдје се интензивно баве интерпретацијом књижевних текстова.

У деветом поглављу ауторке предочавају област реторике (појам, хронолошки развој ове дисциплине, систем реторике) и стилистике, при чему се дефинишу и појединачне стилске фигуре и тропи у циљу упознавања и оспособљавања студената за практичну примјену фигура и тропа у стилској анализи књижевних текстова током студија.

У поглављу *Књижевност и медији* представљен је хронолошки преглед продукције и рецепције књижевних текстова кроз историју – штампа, аудитивни и визуелни медији, електронски дигитални медији.

Уџбеник завршава 11. и 12. поглављем, у којима се студенти могу упознати са текстуалном критиком, врстама издања, књижевнотеоријским терминима кључним за анализу текста, те системом књижевних жанрова.

Концептом уџбеника ауторке показују да су се водиле планом и програмом Одсека за германистику у Новом Саду. Рукопис у потпуности покрива садржај наставног предмета Увод у немачку науку о књижевности. Студенти прве године ће на овај начин добити квалитетан уџбеник за назначени предмет, а у току даљег студија биће оспособљени да разумију кључне термине који ће бити у употреби на предметима из књижевности, те да их на правилан начин перципирају и препознају у оквиру појединачних области – књижевне теорије, историје и критике. Будући да рукопис пружа преглед термина, теорија и метода науке о књижевности уопште, може да послужи као валидно наставно средство и за студенте других филологија.

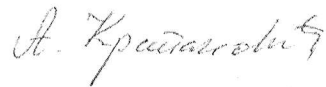
Сумирано илустровање тематских тежишта допуњено је табеларним приказима за свако поглавље, што студентима олакшава оријентацију путем таксативног перципирања основних термина/дефиниција/дисциплина, нуди прегледан приступ градиву и чини уџбеник пријемчивим. Иако је рукопис писан на српском језику, за кључне термине важне за изучавање њемачке науке о књижевности дати су преводи на њемачки језик, што ће олакшати њихово артикулисање и разумијевање на страном језику на вишим годинама студија. Ауторке користе примјере из књижевних текстова, чиме нуде аутентичан и практичан приступ њемачкој науци о књижевности. Примјери омогућавају студентима да повежу теоријски појмовни инструментариј са његовом примјеном на конкретним текстовима и унаприједи аналитичке вјештине потребне за разумијевање књижевних текстова. Такође, навођење литературе за свако поглавље

засебно омогућује циљано кориштење оних извора који су у непосредној вези са појединачним областима.

Уџбеник је, дакле, структурисан прегледно а садржај изнијет јасно. Одабране теме су значајне за предмет Увод у немачку науку о књижевности, те су сагледане са научног и стручног аспекта. Литература је методички прилагођена наставном предмету, одговара његовом садржају. Одабир литературе и њена примјена показују изражене научне и стручне компетенције и упућеност ауторки у појединачне области науке о књижевности које су предмет рукописа.

Препоручујем Научно-наставном Вијећу Филозофског факултета у Новом Саду да подржи публикавање уџбеника.

У Бањој Луци, 15.06.2025. године

др Анђелка Крстановић,
ванредни професор
Филолошког факултета у Бањој Луци